

**FÖRSLAG TILL DETALJPLAN FÖR VÄSTERGÖTLAND 21 I STADSDELEN SÖDERMALM
KULTURHISTORISK KONSEKVENSANALYS INFÖR PLANSAMRÅD 2025-12-15**

FÖRSLAG TILL DETALJPLAN FÖR VÄSTERGÖTLAND 21 I STADSDELEN SÖDERMALM
KULTURHISTORISK KONSEKVENSANALYS INFÖR PLANSAMRÅD

UPPDRAGSGIVARE
SEB TRYGG/LIV & TAM

UPPDRAGSANSVARIG
Anna Krus, byggnadsantikvarie, certifierad sakkunnig kontrollant av kulturvärden - K, Tengbom.

FOTO
Tengbom där inget annat anges.

UNDERLAG
Fastigheten Västergötland 21. Samlad presentation. SEB, TAM, FOJAB 2025-12-03.
Illustrationer, sektioner och vyer är hämtade från detta dokument.

Tengbomgruppen AB
Hälsingegatan 49
Box 1230
111 82 Stockholm
telefon: +46 010 - 30 30 600
www.tengbom.se
org.nr. 56329-9113

INNEHÅLL

INLEDNING

s 4

- Bakgrund
- Underlag
- Kulturmiljöintressen och lagrum
- Gällande detaljplan
- Kulturhistoriska utgångspunkter

FÖRESLAGEN UTVECKLING OCH KONSEKVENSANALYS

s 9

- Inledning
- Ny gårdsbyggnad
 - Övergripande
 - Möte/sammankoppling med den klassiska stenstadsbyggnadens gårdsfasad
 - Möte/sammankoppling med industribyggnadens trapphusfasad/gårdsfasad
- Klassiska stenstadsbyggnaden
 - Takkupor och hisstopp
- Industribyggnaden
 - Nya fönster på gavel mot Götgatan
 - Nya öppningar/entréer mot Repslagargatan
 - Ny sammanhängande takkupa mot Repslagargatan

SAMMANSTÄLLNING KONSEKVENSANALYS

s 24

INLEDNING

BAKGRUND

Stockholms stad bedriver detaljplanearbete för bevarande och utveckling av fastigheten Västergötland 21. Föreslagen utveckling har utarbetats av SEB Trygg Liv, Tam och Fojab i samarbete med staden. Inför detaljplanesamråd, som planeras till början av 2026, har Tengbom fått i uppdrag att bedöma kulturhistoriska konsekvenser av föreslagen utveckling. Bedömningen görs utifrån värden och värdebärande karaktärsdrag identifierade i det fördjupade kunskapsunderlag som utarbetats som underlag för planarbetet: Kulturmiljöanalys - Västergötland 21, Södermalm, Stockholm, Tengbom 250709.

UNDERLAG

Fastigheten Västergötland 21, Samlad presentation, SEB/Tam/Fojab 2025-12-03.

KULTURMILJÖINTRESSEN OCH LAGRUM

RIKSINTRESSET STOCKHOLMS INNERSTAD MED DJURGÅRDEN

Fastigheten Västergötland 21 ligger inom "Stockholms innerstad med Djurgården" (AB115) som är riksintresse för kulturmiljövården. Uttryck som bedömts vara relevanta för planområdet är:

- 1600-talets starkt expansiva stad
- Den förindustriella stenstaden
- Det sena 1800-talets stadsbyggnad
- Industrimiljöer som speglar Stockholms betydelse som industristad alltsedan 1600-talet.

MILJÖBALKEN (MB)

Riksintressen skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön (MB 3 Kap 6§).

KOMMUNALA KULTURMILJÖINTRESSEN

Fastighetens befintliga byggnader har bedömts vara särskilt kulturhistoriskt värdefulla.

PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

PBL innehåller ett antal generella hänsyns- och varsamhetsbestämmelser som reglerar förutsättningar vid planläggning, nybyggnation, ändring och underhåll. De generella kravreglerna gäller all bebyggelse. Särskilt kulturhistoriskt värdefull bebyggelse omfattas dessutom av ett generellt förbud mot förvanskning.

HÄNSYN

Planläggning ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden och främja en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse (PBL 2 kap. 3-4§§).

Planläggning och bebyggelse ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (PBL 2 kap. 6§).

UNDERHÅLL

Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt (PBL 8 kap 14 §).

Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras. [...] (PBL 8 kap 14 §).

VARSAMHET

Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. (PBL 8 kap. 17 §).

FÖRVANSKNINGSFÖRBUD

En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Första stycket ska tillämpas också på [...] bebyggelseområden (PBL 8 kap 13 §).

GÄLLANDE DETALJPLAN

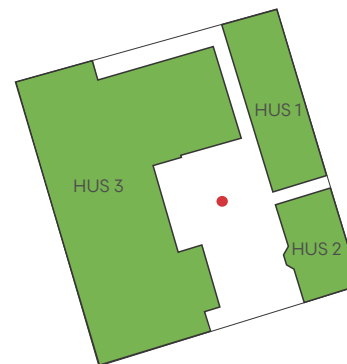
Fastigheten omfattas av detaljplan för fastigheten Västergötland 21, lagakraftvunnen 2003-01-13 .

För bebyggelsen gäller följande skyddsbestämmelser:

q1 Portiken får inte rivas eller förändras.

q2 Byggnaden får inte rivas eller till sin exteriör och volym förvanskas. (Hus 1 och 2.)

q3 Byggnaden får inte rivas eller till sin exteriör förvanskas. (Hus 3).

KULTURHISTORISKA UTGÅNGSPUNKTER - SAMMANSTÄLLNING SLUTSATSER KULTURMILJÖANALYS

Text och illustrationer hämtade från Kulturmiljöanalys, Tengbom 250709.

KULTURHISTORISKT VÄRDE

Bebyggelsen på fastigheten är uppförd under olika perioder och representerar olika tidsskeden kopplade till den övergripande samhälls- och stadsutvecklingen. Ur kulturhistorisk synvinkel är det bebyggelsens funktion som källa till kunskap om den äldre stenstaden, den klassiska stenstaden och den industriella staden som är kulturhistoriskt intressant. Gallerian, som representant för den postindustriella staden, bedöms i detta sammanhang inte vara kulturhistoriskt relevant.

DEN ÄLDRE STENSTADEN

1600-talets expansiva stad

Den övergripande stadsstrukturen representerar 1640-talets stadsplanereglering då kvarteret Västergötland och omgivande gatunät tillskapades. Regleringen av tomtmark skapade förutsättningar för investeringar i trädgårdsanläggningar och malmgårdar men också för mer påkostad stenbebyggelse. Portiken mot Götgatan, sannolikt uppförd under perioden 1640- 1740-tal och ursprungligen kopplad till en hög mur norr om portiken, representerar den äldre stadens trädgårdsinriktade funktion.

Den förindustriella staden

Den äldre byggnaden mot Götgatan (hus 1), uppförd på 1830-talet och ombyggd på 1860-talet, representerar 1800-talets förindustriella stenstadsbebyggelse. Den låga, långsträckt byggnadsvolymen speglar utvecklingen mot en mer stadsmässig bebyggelse med sammanhängande byggnader i tomtgräns mot gatan. Den ursprungliga byggnaden, uppförd i 1 1/2 plan med enkla putsade fasader och mansardtak, fick genom ombyggnaden mot gatan på 1860-talet en mer nyklassicistisk utformning med flackt sadeltak och enkla klassicistiska detaljer. Den arkitektoniska omgestaltningen av mansardtak till flacka sadeltak och fasader i avskalad klassicism var vanligt förekommande kring mitten av 1800-talet och speglar en generell trend i kvarter Västergötland och omgivande kvarter.

DEN KLASSISKA STENSTADEN

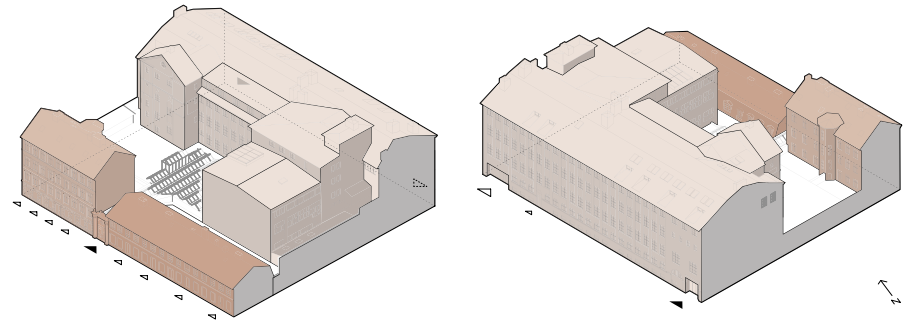
Intilliggande byggnad på Götgatan (hus 2), uppförd i början av 1870-talet, representerar den klassiska stenstadens bebyggelse. Perioden präglas av en allt större reglering av byggandet och resulterade i en mer enhetlig flerbostadshusbebyggelse med slutna kvartersstrukturer, enhetlig skala och enhetlig byggnadstypologi som successivt, genom rivning och nybyggnad eller genom på- och ombyggnad av befintliga byggnader, kom att prägla en stor del av bebyggelsen på malmarna. Hus 2 utgör ett tidigt exempel från perioden och präglas av tidstypisk nyrenässans, med symmetrisk fasaduppbyggnad, kvaderrusticerad bottenvåning med pilasteromgärdad portik, slätputsade fasader med enkel klassicistisk dekor och plåttäckt sadeltak.

DEN INDUSTRIELLA STADEN

Industribyggnaden mot Repslagargatan, uppförd för bageriverksamhet av KF på 1920-talet, representerar den industriella staden och är utförd i tidstypisk 20-talsklassicism. På 1930-talet expanderade verksamheten genom en tillbyggnad mot gården som utfördes i tidstypisk funktionalism. Tillsammans med intilliggande sidenväveriindustri från 1800-talet bildar industribyggnaderna en sammanhängande industrihistoriskt intressant miljö.

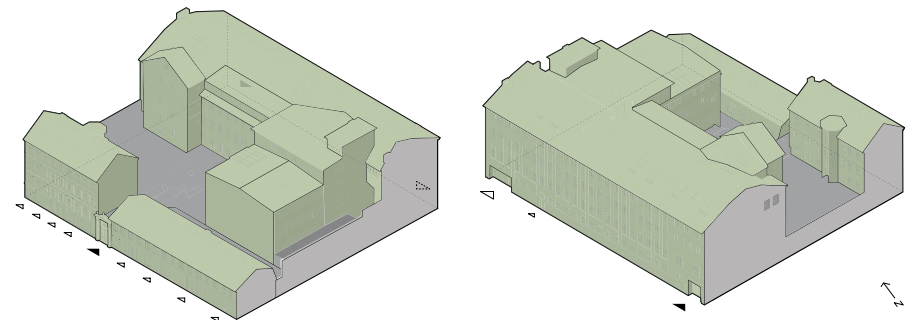
RIKSINTRESSET

- UTTRYCK FÖR DEN ÄLDRE STENSTADEN
- UTTRYCK FÖR DEN KLASSISKA STENSTADEN
- UTTRYCK FÖR DEN INDUSTRIELLA STADEN

KOMMUNALT KULTURMILJÖINTRESSE

- SÄRSKILT KULTURHISTORISKT VÄRDEFULL
- EJ KULTURHISTORISKT VÄRDEFULL

VÄRDEBÄRANDE BYGGNADER OCH KARAKTÄRSDRAG

Text hämtad från Kulturmiljöanalys, Tengbom 250709.

STADSMILJÖ OCH EXTERIÖR

DEN ÄLDRE PORTIKEN

- Hög äldre putsad 1600/1700-talsportik som sammanlänkar byggnaderna mot Götgatan och fungerar som entré till den inre gårdsmiljön/gallerian.
- Klassicistiskt formspråk med pilasteromgärdad valvbåge, tympanongavel med avslutande dekorationer i form av klot på enkla baser.
- Bevarad äldre pardörr i trä.

DEN ÄLDRE STENSTADSBYGGNADEN (1830-1860-TAL) HUS 1

- Bevarad äldre stadsskala i två plan som underordnar sig intilliggande byggnader, synliggör karaktärsskapande brandgavlar och möjliggör siktlinjer mot bakomliggande gårdsbebyggelse.
- Långsträckt, horisontellt betonad byggnadsvolym med symmetriskt arrangerade fönsteraxlar.
- Enkelt formspråk med låg sockel, slätputsade fasader med enkel classicistisk dekor, markerad takfot, plåttäckt sadeltak och plåttäckta skorstenar.
- Huvudentréns enkla naturstensomfattning och bevarad äldre pardörr i trä med överljusfönster.
- Bevarat ursprungligt mansardtak i svartmålad plåt mot gården.

DEN KLASSISKA STENSTADSBYGGNADEN (1870-TAL) HUS 2

- Byggnad i fyra våningar som inordnar sig i den klassiska stenstadens byggnadsskala.
- Karaktärsskapande brandgavel mot Götgatan.
- Enkelt klassicerande formspråk med kvaderrusticerad sockelvåning, ovanförliggande slätputsade fasader med klassicerande detaljer och markerad takfot.
- Huvudentréns klassicerande portal och bevarad äldre pardörr i trä.
- Bevarade äldre kopplade fönster med korspost och fyra lufter.
- Enkel, slätputsad gårdsfasad med utskjutande trapphus.

INDUSTRIBYGGNADEN (1920-1930-TAL) HUS 3

- 1920-talets byggnadsvolym i fyra våningar som inordnar sig i den klassiska stenstadens byggnadsskala.
- Formspråk i tidstypisk 1920-talsklassicism med putsade fasader, symmetriska fönsteraxlar, naturstensdetaljer kring entréer, valvformade fönster i bottenvåningen, höga spröjsade fönster i de två ursprungliga bagerilokalerna och lägre, spröjsade fönster i den tidigare mjölvinden vån 3 tr.
- Trapphusflygel mot gården med ursprungligt entréparti med ekdörr och pilasteromfattning samt bröstning i natursten. Karaktärsskapande tempelgavel.
- 1930-talets industritillbyggnad mot gården med putsade fasader och sammanhängande fönsterpartier i långa rader.

GÅRDSMILJÖN

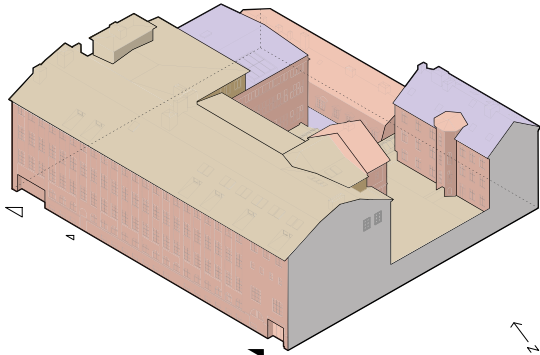
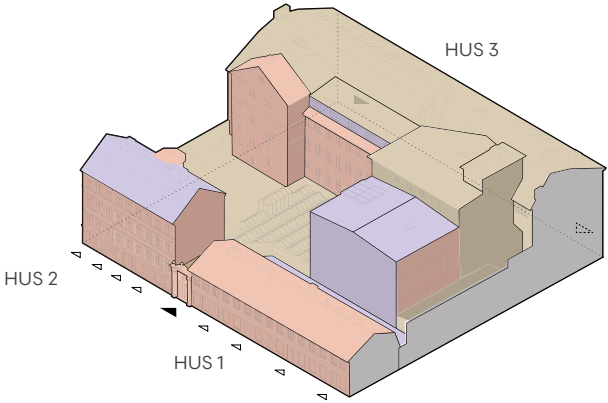
- Ovanför gårdsbjälklaget öppet gårdsrum med omgivande byggnader i tidstypisk utformning som representerar för kvarterets historiska utveckling.

KÄNSLIG-TÅLIGHETSANALYS

Illustrationer hämtade från Kulturmiljöanalys, Tengbom 250709.

- HÖG KÄNSLIGHET FÖR ÄNDRING
- KÄNSLIGT FÖR ÄNDRING
- TÅLIGT FÖR ÄNDRING

ÖVERGRIPANDE

EXTERIÖRER

HUS 1

PORTIK

HUS 3

HUS 2

FÖRESLAGEN UTVECKLING OCH KONSEKVENSANALYS

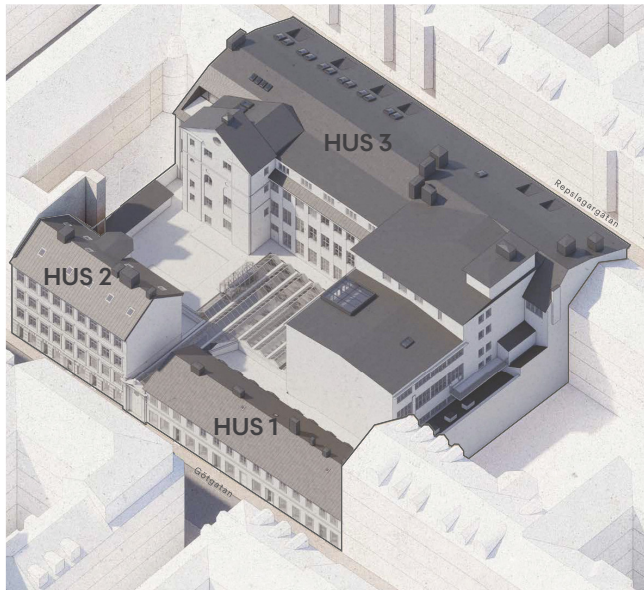

INLEDNING

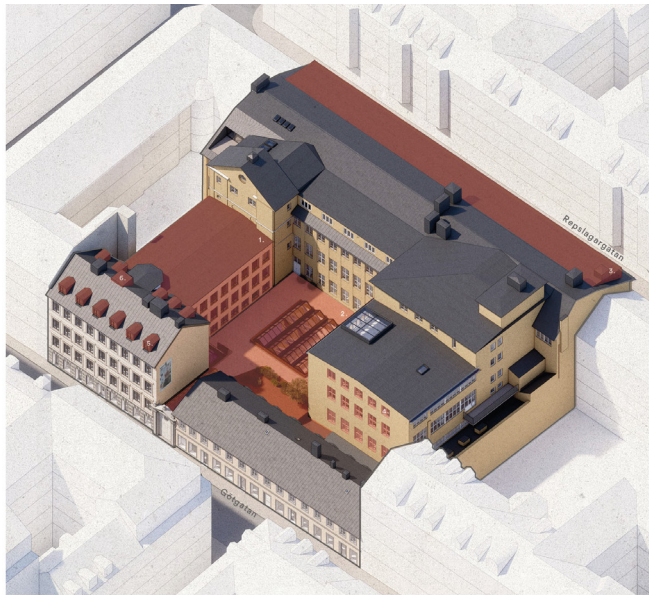
Föreslagen utveckling innebär:

- 1) Ny gårdsbyggnad mellan den klassiska stenstadsbyggnaden (hus 2) och industribyggnaden (hus 3).
- 3) Nya takkupor på hus 2.
- 4) Ny sammanhängande takkupa på hus 3.
- 5) Nya fönster på industribyggnadens gavel mot Götgatan (hus 3)
- 5) Nya öppningar/entréer på industribyggnadens bottenvåning mot Repslagargatan (hus 3).

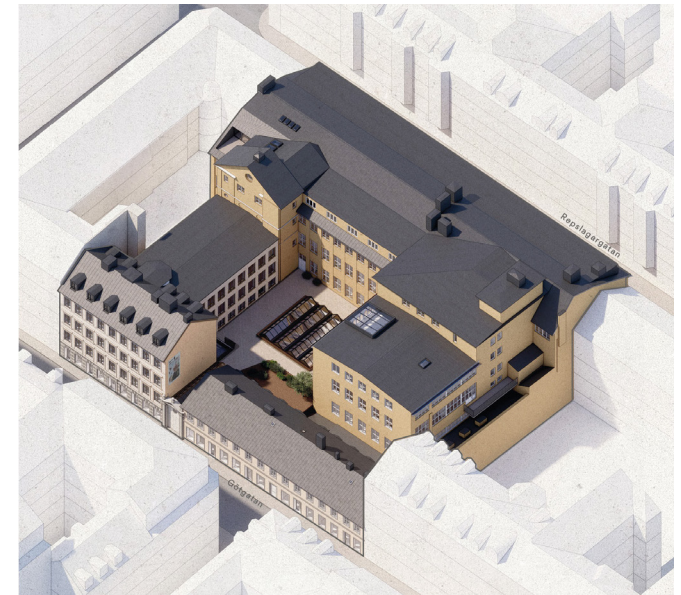
BEFINTLIGT

UTVECKLINGSFÖRSLAG Ändringar markerade i röd kulör

UTVECKLINGSFÖRSLAG

NY GÅRDSBYGGNAD

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Föreslagen utveckling innebär att det idag öppna gårdsrummet indelas i två gårdsrum, ett större gårdsrum i norr och ett mindre gårdsrum i söder. Den nya gårdsbyggnaden uppförs i tre våningar ovanför gårdsbjälklaget. Volymen följer bredden på industribyggnadens trapphusflygel och höjden följer takfotshöjden på den klassiska stenstadsbyggnaden. Byggnaden gestaltas som ett nytt läsbart tidslager med ljus, putsad fasad, svagt markerad takfot, flackt plåtklätt sadeltak och symmetriskt arrangerade fönsteraxlar. Vyanalyser från Götgatan visar att gårdsbyggnaden inordnar sig i stadsmiljön på ett diskret sätt.

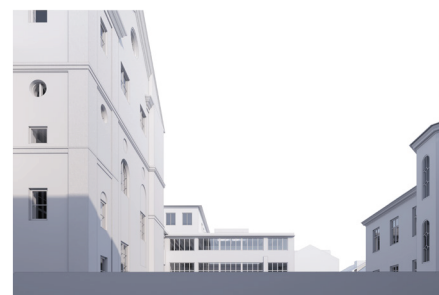
KONSEKVENSANALYS

Volym- och gestaltningsmässigt bedöms föreslagen ny gårdsbyggnad inordna sig i den befintliga stads- och gårdsmiljön på ett medvetet sätt. Den klassiska stenstadsbyggnadens karaktäristiska takfotshöjd respekteras och de för Götgatan och innergården karaktärsbärande gavlarna - den klassiska stenstadsbyggnadens slutna brandgavel och industribyggnadens klassicistiska tempelgavel - bevaras. Möjligheten att avläsa och uppleva de befintliga byggnaderna som en del av gårdsmiljön bevaras men i reducerad form. Den nya gårdsbyggnaden gestaltas som ett nytt läsbart tidslager vars medvetet avskalade gestaltning och ljusa, putsade fasader samspelar med intilliggande byggnader på ett hänsynsfullt sätt.

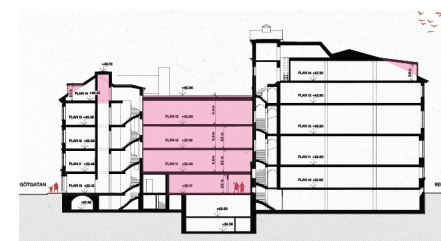

Föreslagen ny gårdsbyggnad.

BEFINTLIGT

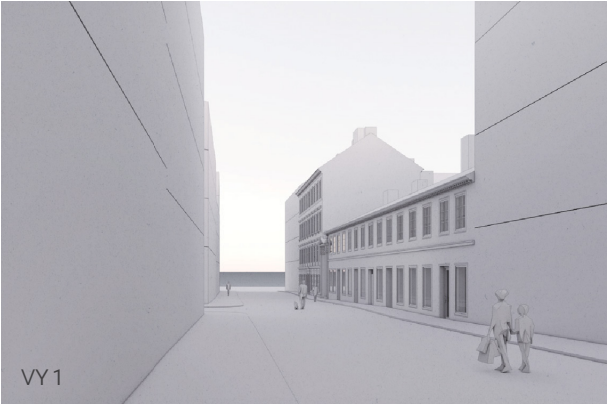
UTVECKLINGSFÖRSLAG

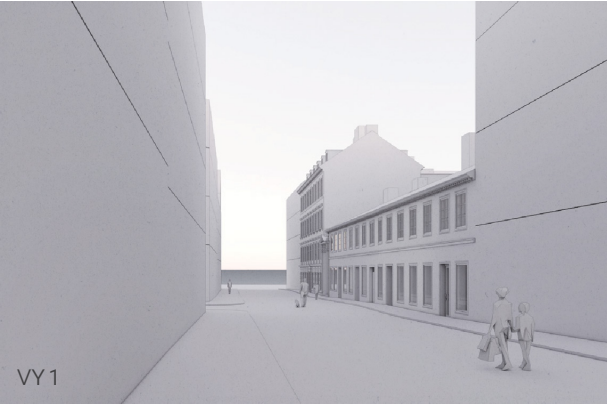
Föreslagna ändringar markerade med rosa kulör.

MODELLVYER FRÅN GÖTGATAN

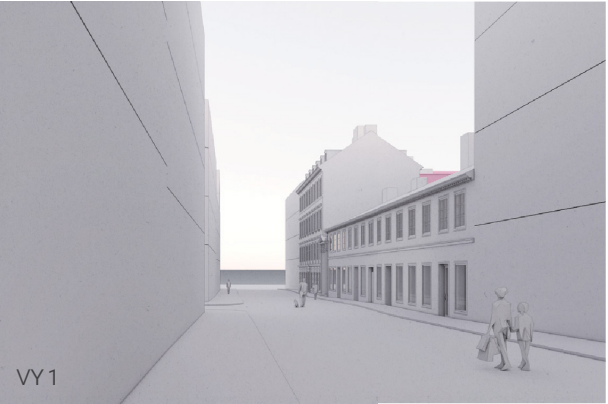
BEFINTLIGT

FÖRSLAGEN NY GÅRDSBYGGNAD

FÖRSLAGEN NY GÅRDSBYGGNAD
Synliga delar markerade med rosa kulör

Modellvyer från Götgatan.

BEFINTLIG FASAD

Den klassiska stenstadsbyggnadens befintliga gårdsfasad består av tre fönsterrader på ömse sida av ett utskjutande trapphus. Gårdsfasadens bottenvåning är sedan tidigare överbyggd med ett bjälklag och integrerad med gallerian. I fastighetsgräns mot söder finns en ventilationskanal med tillhörande teknikbyggnad.

UTVECKLINGSFÖRSLAG

GÅRDSFASAD BYGGS FÖR

Föreslagen utveckling innebär att den nya gårdsbyggnaden byggs samman med den klassiska stenstadsbyggnadens gårdsfasader på plan 1 - 3 tr. Det innebär dels att den nya gårdsbyggnadens södra yttervägg krockar med en befintlig fönsteraxel i den klassiska stenstadsbyggnadens gårdsfasad, dels att trapphus och intilliggande fönsteraxlar, två norr om trapphuset och ett söder om trapphuset, byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Övriga delar av fasaden, dvs de två yttre fönsterraderna samt den slätputsade fasaden bevaras oförändrad (se illustration nästa sida).
Bevarandet av gårdsfasadens yttre delar säkerställs genom skyddsbestämmelse q3.

ÄNDRING AV FASAD SOM INTE BYGGS FÖR

Befintliga fönster närmast söder om den nya gårdsbyggnaden ersätts av nya, smalare fönster.
Mötet mellan ny yttervägg och befintlig fönsteraxel (A) föreslås hanteras genom att fönster och fönsterkarm nedmonteras och ersätts av ett smalare fönster. Nytt fönster utformas med en nedre högre fönsterluft och ovanföriggande lägre luft lika befintligt fönster. Material, gestaltning och detaljering av nytt fönster utförs lika befintligt fönster. Intilliggande tidigare fönsteryta byggs igen och putsas lika intilliggande fasadyta.
Utformningen av nytt fönster säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k2.

HANTERING AV GÅRDSFASAD SOM INTEGRERAS MED TILLKOMMANDE BYGGNAD

Befintlig gårdsfasad som integreras med tillkommande byggnad inklusive utskjutande trapphus och trapphusfönster bevaras men fönster och fönsteröppningar byggs om på olika sätt.
Bevarande av den slätputsade fasaden säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k2.

Befintliga fönster byggs om till öppna passager

Befintliga fönsteröppningar söder om trapphuset på plan 2 - 3 tr (B1) förlängs och byggs om till öppna passager/nya öppningar. Det nedre fönstret norr om trapphuset (C2) förlängs och byggs om till utrymningsväg. Befintlig dörr på plan 1 tr (B2) nedmonteras och öppningen byggs om till öppen passage. Utformning av inklädnad av öppningar och hantering av möten mellan den klassiska stenstadsbyggnadens golv och gårdsbyggnadens golv utreds i kommande skede.
Antalet nya håltagningar samt varsamhet vid ändring säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k2.

Befintliga fönster bevaras i inflyttat läge

Befintliga fönster och fönsterkarmar nedmonteras och placeras längre in i fönsternischen (C1). Fönsteröppningar i fasad mot den nya gårdsbyggnaden sätts igen och byggs om till från fasadlivet in-dragna blinderingar som putsas lika intilliggande fasad. Fönster mot interiören bevaras i inflyttat läge.
Att ändring av fönster utförs enligt ovan säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k2.

HANTERING UTSKJUTANDE TRAPPHUS/TRAPPHUSFÖNSTER

Bjälklagshöjderna i gårdsbyggnaden följer befintliga bjälklagshöjder i den klassiska stenstadsbyggnaden. Det innebär att tillkommande bjälklag i den nya byggnaden hamnar mitt för det utskjutande trapphusets fönster. För att undvika ingrepp utförs gårdsbyggnadens bjälklag på plan 1-3 med släpp och glasat schakt mot det befintliga trapphuset.
Bevarandet av trapphuset och trapphusfönster säkerställs genom skyddsbestämmelse q3.

KONSEKVENSANALYS

Föreslagen ny gårdsbyggnad innebär att ca 3/5 av den klassiska stenstadsbyggnadens gårdsfasad byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Den befintliga fasaden, trapphuset och trapphusfönstren bevaras och blir en karaktärsskapande del i den nya gårdsbyggnadens interiör. Ombyggnad av fönster utförs med indragna putsade blinderingar som möjliggör läsbarhet av tidigare fönsteröppningar. Nya passager följer bredden på tidigare fönster. Ett glasat ljusschakt kring det utskjutande trapphuset möjliggör indirekt dagsljus till trapphuset via fönster i nya gårdsbyggnaden.

Interiört innebär föreslagna åtgärder att samtliga fasadfönster mot den nya gårdsbyggnaden byggs om på olika sätt. Några fönster samt en senare tillkommen dörröppning byggs om till nya öppna passager. Övriga fönster bevaras i inflyttat läge men dagsljusfunktionen och möjligheten till utblick försvinner. För interiören i övrigt gäller att ändring ska utföras med särskild hänsyn till bevarade äldre rum, dörrar, golv, snickerier och takstuckatur.

Sammantaget bedöms föreslagna åtgärder vara ett hänsynsfullt och varsamt sätt att hantera mötet mellan de två byggnaderna. Hanteringen säkerställs i detaljplanen genom specifika varsamhets- och skyddsbestämmelser. Åtgärderna bedöms vara förenliga med gårdsfasadens och gårdstrapphusets kulturhistoriska värde.

BEFINTLIGT

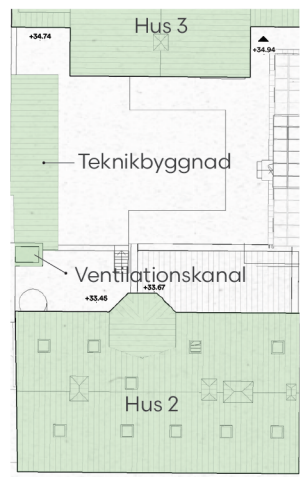

Befintlig fasad med ventilationskanal och teknikbyggnad mot fastighetsgräns i söder.

UTVECKLINGSFÖRSLAG

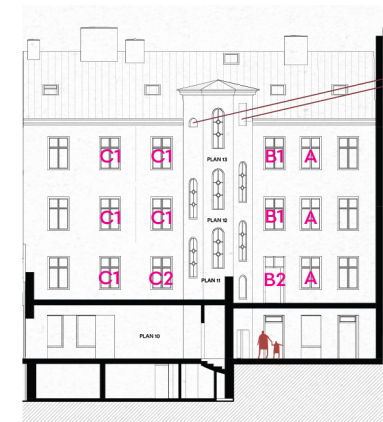

- GÄRDSFASAD BEVARAS
- GÄRDSFASAD INTEGRERAS I NY BYGGNAD
- FÖNSTER/GÄRDSFASAD BYGGS OM

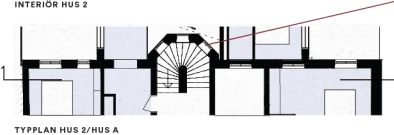
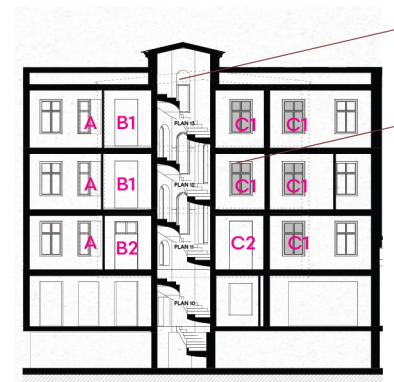
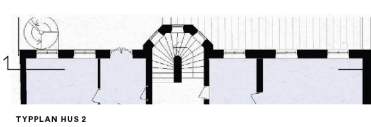
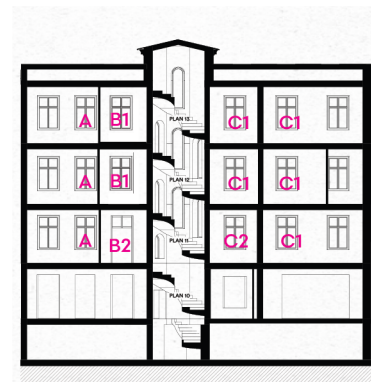
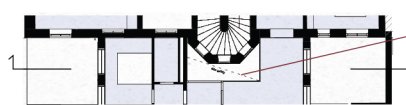

- BEFINTLIG BYGGNAD/VENTILKANAL
- NY GÄRDSBYGGNAD

BEFINTLIGT

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Ritningar visar hantering av befintliga fönster A-C. Åtgärderna beskriv i texten på föregående sida.

MÖTE/SAMMANKOPPLING MED INDUSTRIBYGGNADENS TRAPPHUSFASAD/GÅRDSFASAD (HUS 3)

BEFINTLIG FASAD

Berörd del av industribyggnaden består av en trapphusflygel vars slätputsade gårdsfasad är utformad i ett klassicerande formspråk med tempelgavel, lisener, blinderingar, profilerad list med underliggande runt fönster och runda blinderingar samt trapphusfönster på olika nivåer som följer det inre trapploppets vilplan. Gårdsfasaden är sedan tidigare överbyggd med ett bjälklag och integrerad i gallerian. Den ursprungliga trapphusentrén är bevarad och nås via galleriaplanet. Längs den norra delen av fasaden finns en mindre tillbyggnad i form av ett utvidgat hisschakt som i exteriören tecknar sig som ett slätputsat fasadparti. I samband med schaktutvidgningen igensattes ursprungliga fönster. Den ursprungliga fasaden var mer symmetrisk i sitt uttryck.

UTVECKLINGSFÖRSLAG

TRAPPHUSFASAD BYGGS FÖR

Föreslagen utveckling innebär att den nya gårdsbyggnaden byggs samman med trapphusets gårdsfasad. Gårdsbyggnaden är utformad i tre våningar med flackt sadeltak och följer bredden på industribyggnadens trapphusflygel. Det innebär att hela den berörda delen av industribyggnadens trapphusflygeln byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Ovanförliggande trapphusfasad och trapphusfönster, inklusive befintligt runt fönster och två befintliga runda blinderingar, bevaras.

Bevarandet av trapphusfasadens övre delar säkerställs genom skyddsbestämmelse q4.

HANTERING AV GÅRDSFASAD SOM INTEGRERAS MED TILLKOMMANDE BYGGNAD

Befintlig trapphusfasad som integreras med tillkommande byggnad bevaras, inklusive befintliga klassicerande detaljer, men huvuddelen av fönster och fönsteröppningar byggs om på olika sätt. För att säkerställa utrymning från den nya gårdsbyggnaden upptas en ny passage i trapphusfasaden.

Bevarande av den befintliga fasaden säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k3.

Trapphusfönster bevaras

Befintligt trapphusfönster (A) vetter mot en i den nya gårdsbyggnaden planerad utrymningstrappa och bevaras oförändrad.

Trapphusfönster bevaras i inflyttat läge.

Befintliga fönster och fönsterkarmar nedmonteras och placeras längre in i fönsternischen mot trapphuset (B). Fönsteröppningar i fasad mot den nya gårdsbyggnaden sätts igen och byggs om till från fasadlivet indragna blinderingar som putsas lika intilliggande fasad. Några av dessa fönster (B1) krockar på olika sätt med den nya gårdsbyggnadens bjälklag. Hur detta hanteras i praktiken utreds i kommande skede.

Att ändring av fönster utförs enligt ovan säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k2.

Ny passage för utrymning

Ny passage tas upp i trapphusets gårdsfasad. Ändringen utförs med särskild hänsyn till befintlig kakelbröstning i trapphuset.

Varsamhet vid ändring och särskild hänsyn till befintlig kakelbröstning säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k3.

KONSEKVENSANALYS

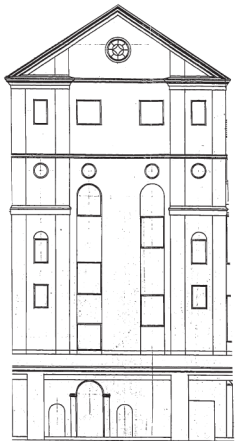
Föreslagen ny gårdsbyggnad innebär att den nedre delen av industribyggnadens trapphusfasad byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Den befintliga fasaden och trapphusfönstren bevaras och blir en karaktärskapande del i den nya gårdsbyggnadens interiör. Ombyggnad av fönster utförs med indragna putsade blinderingar som möjliggör läsbarhet av tidigare fönsteröppningar. Ny passage utförs med särskild hänsyn till det välbevarade trapphuset.

Interiört innebär föreslagna åtgärder att huvuddelen av befintliga trapphusfönster mot den nya gårdsbyggnaden bevaras i inflyttat läge men dagsljusfunktionen och möjligheten till utblick försvinner. Övriga delar av trapphuset bevaras, inklusive kalkstensgolv, kalkstenstrappa, kakelbröstning, handeldare i svart smide och glasade pardörrar.

Sammantaget bedöms föreslagna åtgärder vara ett hänsynsfullt och varsamt sätt att hantera mötet mellan de två byggnaderna. Hanteringen säkerställs i detaljplanen genom specifika varsamhets- och skyddsbestämmelser. Åtgärderna bedöms vara förenliga med trapphusfasadens och trapphusets kulturhistoriska värde.

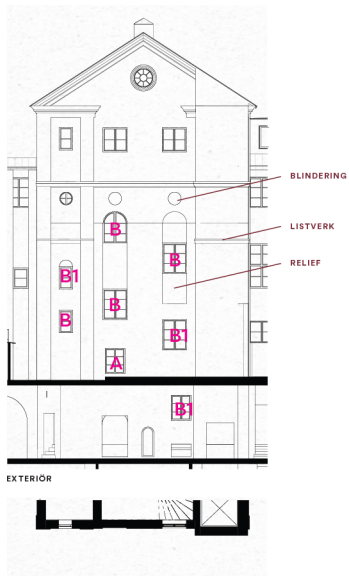

URSPRUNGLIGT

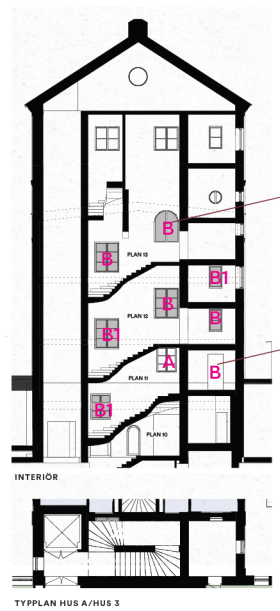
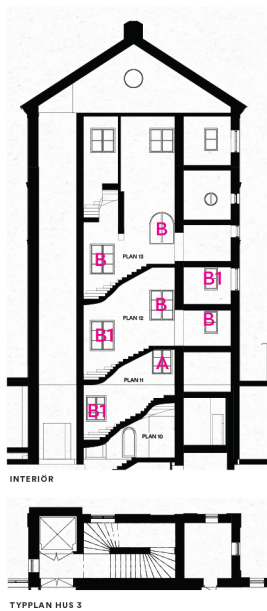
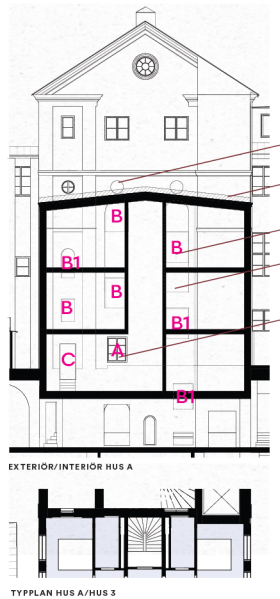

Fasadritning från SBK:s bygglövsarkiv.

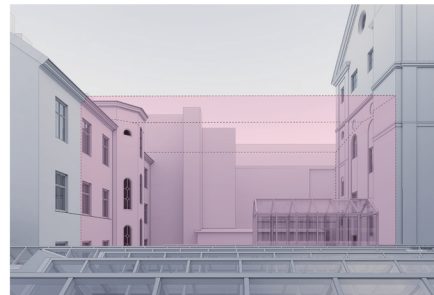
BEFINTLIGT

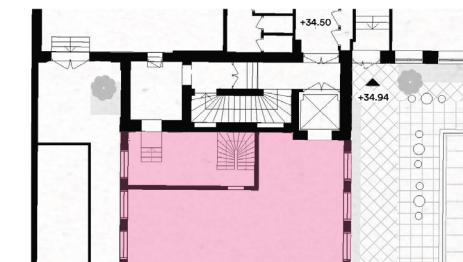
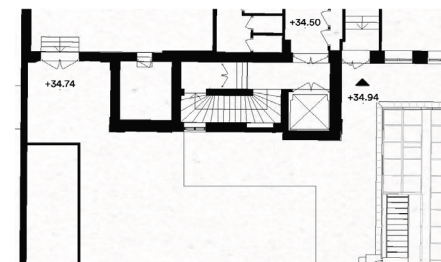
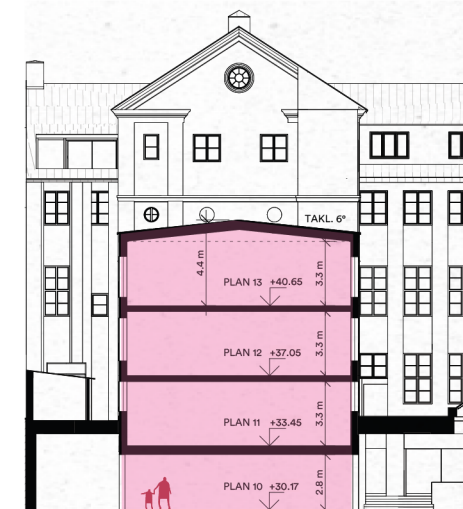
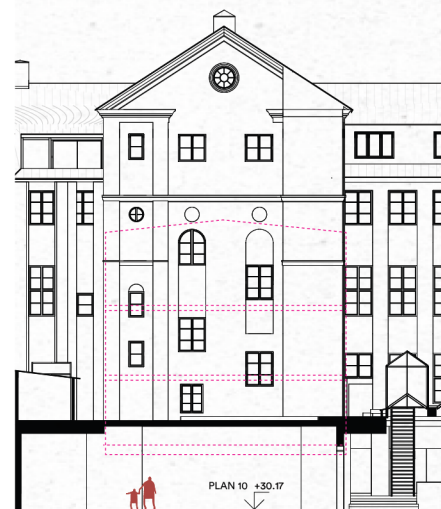
UTVECKLINGSFÖRSLAG

BEFINTLIGT

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Illustrationer och planritningar visar mötet mellan industribyggnadens trapphusflygel och föreslagen ny gårdsbyggnad (markerad med rosa kulör).

Ritningar visar hantering av fönster A-B samt läge för ny passage/utrymningsväg (C). Åtgärderna beskrivs i texten på föregående sida.

KLASSISKA STENSTADSBYGGNADEN (HUS 2)

- TAKKUPOR OCH NY HISSTOPP

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Föreslagen utveckling innebär att nya takkupor tas upp i båda takfallen, att befintlig hiss förlängs upp till vinden och att befintlig råvind byggs om till uthyrningsbar yta.

Förslaget innebär att sex takkupor uppförs i takfall mot Götgatan och fem takkupor samt hisstopp uppförs i takfall mot gården. Takkuporna utformas med smala tvåluftsfönster och placeras med indrag från takfoten. Hisstoppen hamnar i huvudsak i takfall mot gården med en mindre uppstickande del i takfall mot gatan. Taktäckning utförs i mörk plåt lika befintligt tak.

Tillåtet antal kupor, placering och dimensioner hanteras genom hänsynsbestämmelse f1.

KONSEKVENSANALYS

Föreslagna takkupor innebär ett nytt tillägg i de befintliga, i huvudsak obrutna, takfallen.

I modellvyer från Götgatan framträder föreslagna kupor som ett mindre tillägg i den befintliga byggnadens taklandskap. Det smala gaturummet och avståndet mellan gata och takfall gör att takkuporna upplevs som ett diskret inslag i stadsmiljön.

I modellvyer från gården framträder föreslagna takkupor som ett större tillägg i den befintliga byggnadens taklandskap. Det bredare gårdsrummet och det mindre avståndet mellan gårdsbjälklag och takfall gör att takkuporna upplevs som ett mer framträdande inslag i gårdsmiljön. I kombination med de från gården tydligt framträdande befintliga skorstens- och teknikhuvarna innebär tillkommande takkupor en markant ökning av antalet uppskjutande element i takfallet.

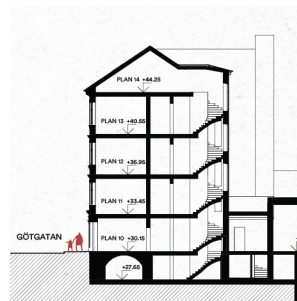
Sammantaget bedöms föreslagna takkupor mot gatan inordna sig i stadsmiljön, taklandskapet och den befintliga byggnadsvolymen på ett medvetet sätt medan takkuporna mot gården bedöms medföra negativ påverkan på upplevelsen av taklandskapet och den befintliga byggnadsvolymen.

RIKTLINJER FÖR NÄSTA SKEDE

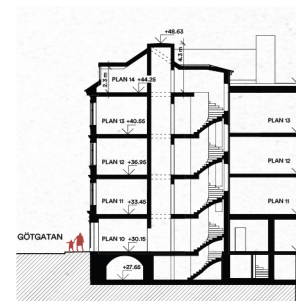
Föreslagna takkupor mot gården ses över och möjligheten att i stället pröva nya takfönster utreds.

MODELLVYER FRÅN GÖTGATAN

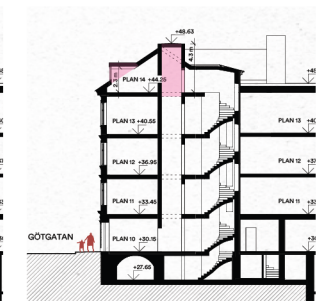
BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA TAKKUPOR

FÖRSLAGNA NYA TAKKUPOR
Nya takkupor och hisstopp markerade med rosa kulör

MODELLVYER FRÅN GÅRDSMILJÖN

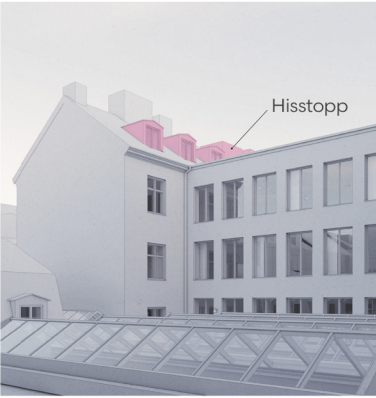
BEFINTLIGT

FÖRSLAGEN UTVECKLING:
Nya takkupor och ny gårdsbyggnad

FÖRSLAGEN UTVECKLING:
Nya takkupor/hisstopp markerade med rosa kulör

NY GÅRDSBYGGNAD - TAKKUPOR UTGÅR

NY GÅRDSBYGGNAD - TAKKUPOR UTGÅR
Hisstopp markerad med rosa kulör

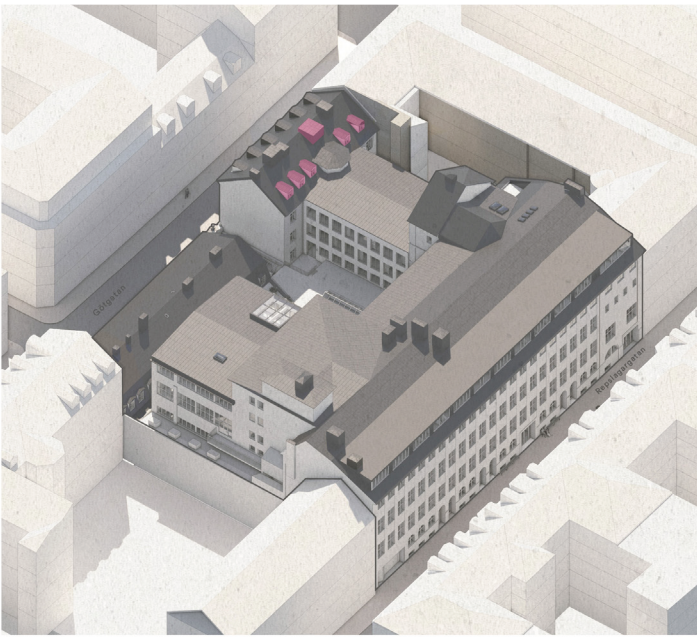

Bearbetning/borttagande av takkupor utförd av Tengbom

FÖRSLAGNA NYA TAKKUPOR & NY GÅRDSBYGGNAD

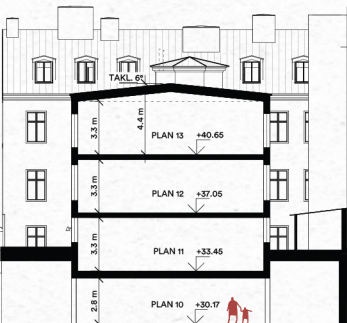
TAKFALL UTAN TAKKUPOR & FÖRSLAGEN NY GÅRDSBYGGNAD
Bearbetning/borttagande av takkupor utförd av Tengbom

BEFINTLIGT

FÖRSLAGEN UTVECKLING:
Nya takkupor och ny gårdsbyggnad

FÖRSLAGEN UTVECKLING:
Nya takkupor/hisstopp markerade med rosa kulör

INDUSTRIBYGGNADEN (HUS 3)

- NYA FÖNSTER PÅ GAVEL FRÅN 1930-TALET

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Föreslagen utveckling innebär att den idag slutna gaveln mot Götgatan förses med nya fönster. Fönster utformas med två lufter i den övre delen och fyra lyfter i de två nedre våningsplanen. Höjd, material och kulör följer befintliga fönster mot gården medan bredden anpassas till gavelns funktion som del av stadsmiljön vid Götgatan. Befintliga fasader och fönster på övriga delar av 1930-talets industritillbyggnad bevaras utan ändring.

Bevarande av 1930-talets fasader och fönster mot gården säkerställs genom skyddsbestämmelse q4.

Placering och utformning av nya gavelfönster säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k3.

KONSEKVENSANALYS

Föreslagna nya fönster innebär att den idag slutna gaveln ersätts av en uppglasad gavel och att karaktären av brandgavel försvinner. Den breda slutna gaveln, som i kombination med flackt sadeltak bryter stenstadens mer slanka byggnadsvolymer, får ett mer öppet uttryck. Utformningen avseende storlek, antal och placering skapar en medvetet avvägd balans mellan fönsteryta och murverkan. Föreslagen ändring bedöms vara positiv för stadsmiljön kring Götgatan. Ändringen bedöms inte påverka möjligheten att avläsa och uppleva 1930-talets industritillbyggnad. Föreslagna nya gavelfönster bedöms vara förenliga med byggnadens kulturhistoriska värde.

BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA GAVELFÖNSTER

BEFINTLIGT

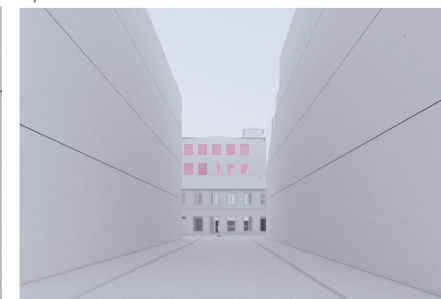
FÖRSLAGNA NYA GAVELFÖNSTER

BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA GAVELFÖNSTER
Nya fönster markerade med rosa kulör

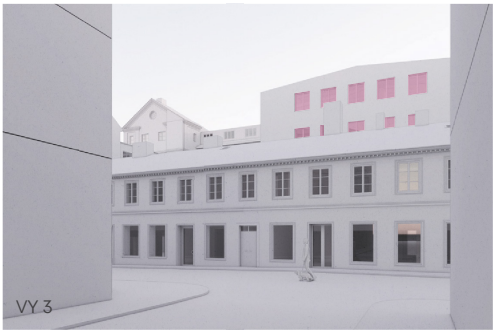
MODELLVYER FRÅN GÖTGATAN

BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA GAVELFÖNSTER

FÖRSLAGNA NYA GAVELFÖNSTER

Nya fönster markerade med rosa kulör

INDUSTRIBYGGNADEN (HUS 3) - NYA ÖPPNINGAR/ÖPPNINGAR MOT REPSLAGARGATAN

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Föreslagen utveckling innebär att nya öppningar/entréer tas upp i industribyggnadens bottenvåning mot Repslagargatan. Huvuddelen av öppningarna tillskapas genom att befintliga fönsteröppningar förlängs och byggs om till entréer med intilliggande glasade partier. Ny huvudentré markeras genom breddad stenomfattad öppning med rak överkant lika befintliga entréer. Nya entréer och glaspartier placeras indragna från fasadliv lika befintliga entréer.

Placering och utformning av nya entréer säkerställs genom varsamhetsbestämmelse k3.

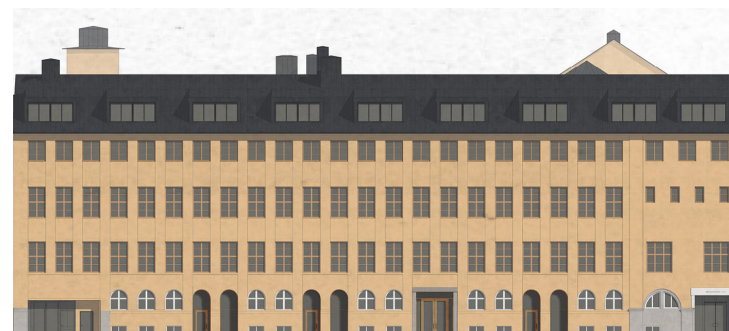
KONSEKVENSANALYS

Föreslagna nya glasade öppningar och entréer innebär att ett nytt tidslager tillskapas i industribyggnadens bottenvåning. Öppningarna följer fasadens symmetriskt arrangerade fönsteraxlar och skapar en ny rytm i byggnadens bottenvåning. Föreslagen ändring bedöms vara positiv för stadsmiljön kring Repslagargatan. Ändringen bedöms inte påverka möjligheten att avläsa och uppleva 1920-talets industritillbyggnad. Föreslagna nya entréer bedöms vara förenliga med byggnadens kulturhistoriska värde.

BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA ÖPPNINGAR I BV

BEFINTLIGT

FÖRSLAGNA NYA ÖPPNINGAR I BV

INDUSTRIBYGGNADEN (HUS 3) - NYA TAKKUPOR/SAMMANHÄNGANDE TAKKUPA MOT REPSLAGARGATAN

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Mot Repslagargatan möjliggör planen uppförande av takkupor som får vara sammanhängande och bilda en förlängd takkupa. Kupor/kupa placeras med indrag från fastighetsgräns och följer den nedanliggande fasadens yttre fönsteraxlar. I utvecklingsförslaget redovisas en förlängd takkupa som sträcker sig längs hela taket mot gatan. Kupan utförs i material och kulör lika befintligt tak. Tillåten totalhöjd ligger ca 1,5 m nedanför befintlig taknockshöjd.

Placering, storlek och utformning säkerställs i hänsynsbestämmelse f2.

KONSEKVENSANALYS

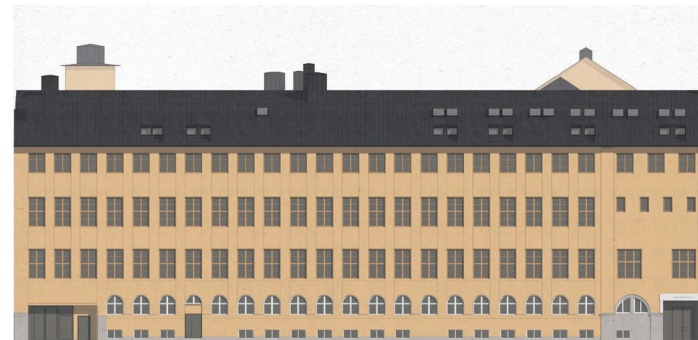
Redovisat utvecklingsförslag innebär att befintliga takfönster i takfall mot Repslagargatan rivs och ersätts av en förlängd takkupa som i princip sträcker sig längs hela taket mot gatan. Takkupans synlighet i Repslagargatans gatuumråde varierar beroende på var i gatumiljön man befinner sig. I modellvy från Repslagargatans södra del framträder den yttersta delen av takupan som ett tydligt nytt tillägg medan övriga delar inte är synliga i gatuvyn. I modellvy från Repslagargatans norra del framträder hela den förlängda takkupan som ett tydligt nytt tillägg.

Sammantaget bedöms föreslagen förlängd takkupa vara alltför stor för att inordna sig i industribyggnadens takfall på ett varsamt och hänsynsfullt sätt. Att tillskapa sammanhängande takkupor i sadeltak mot gatan innebär ett för den klassiska stenstaden och för den omgivande stadsmiljön främmande tillägg. Föreslagen utformning bedöms medföra negativ påverkan på taklandskapet, gatumiljön och stadsmiljön.

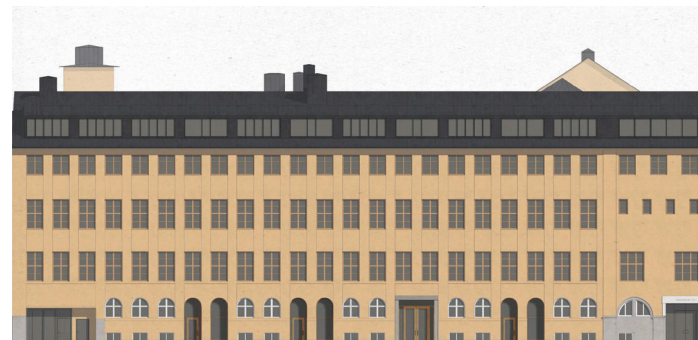
RIKTLINJER FÖR NÄSTA SKEDE

Föreslagen möjlighet att uppföra en sammanhängande/förlängd takkupa ses över. Planunderlaget kompletteras med en fördjupad utredning för bedömning av lämplig storlek och placering av nya takkupor.

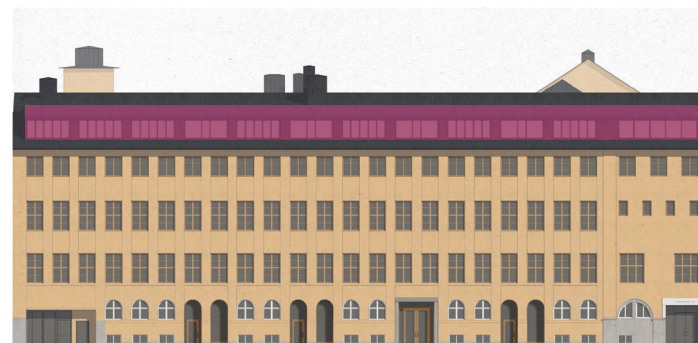
BEFINTLIGT

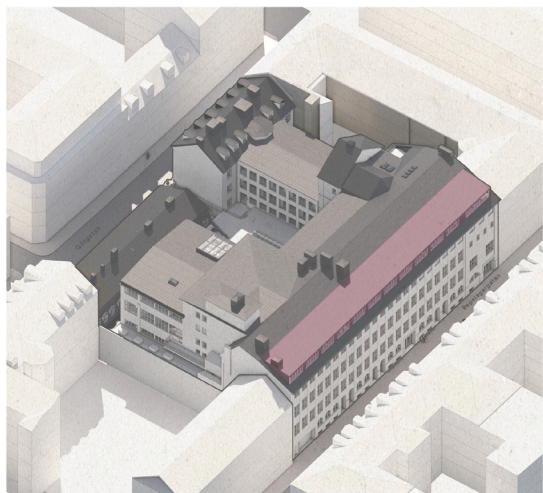
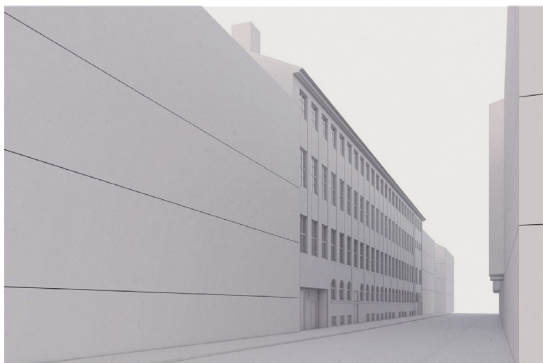
FÖRSLAGNA NYA ÖPPNINGAR I BV

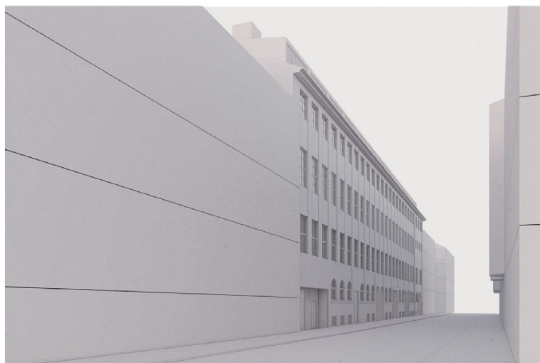
FÖRSLAGNA NYA TAKKUPOR rosamarkerade

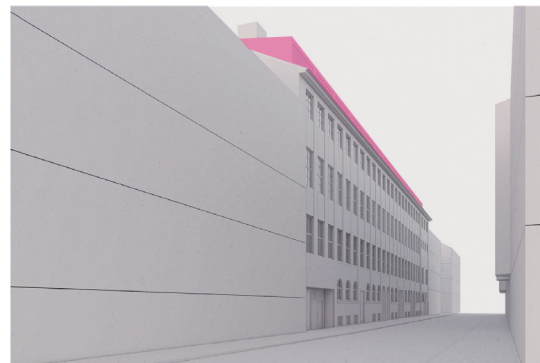
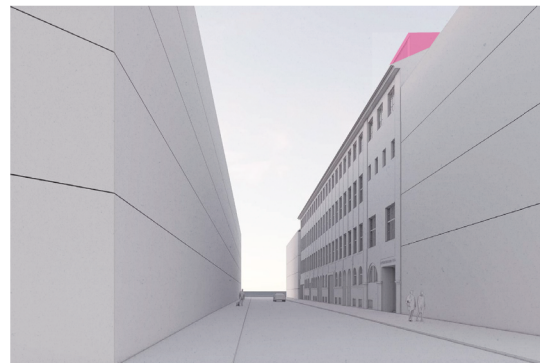
BEFINTLIGT

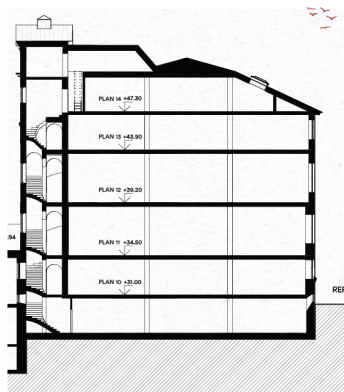
FÖRSLAGEN NY SAMMANHÄNGANDE TAKKUPA

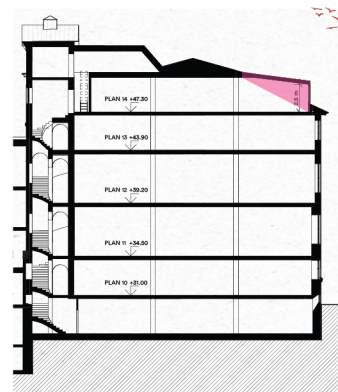
FÖRSLAGEN NY SAMMANHÄNGANDE TAKKUPA
Ny sammanhängande takkupa markerad med rosa kulör

BEFINTLIGT

FÖRSLAGEN NY TAKKUPA rosamarkerad

SAMMANSTÄLLNING KONSEKVENSANALYS

NY GÅRDSBYGGNAD

Volym- och gestaltningsmässigt bedöms föreslagen ny gårdsbyggnad inordna sig i den befintliga stads- och gårdsmiljön på ett medvetet sätt. Den klassiska stenstadsbyggnadens karaktäristiska takfotshöjd respekteras och de för Götgatan och innergården karaktärsbärande gavlarna - den klassiska stenstadsbyggnadens slutna brandgavel och industribyggnadens klassicistiska tempelgavel - bevaras. Möjligheten att avläsa och uppleva de befintliga byggnaderna som en del av gårdsmiljön bevaras men i reducerad form. Den nya gårdsbyggnaden gestaltas som ett nytt läsbart tidslager vars medvetet avskalade gestaltning och ljusa, putsade fasader samspelar med intilliggande byggnader på ett hänsynsfullt sätt.

SAMMANKOPPLING GÅRDSBYGGNAD - HUS 2

Föreslagen ny gårdsbyggnad innebär att ca 3/5 av den klassiska stenstadsbyggnadens gårdsfasad byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Den befintliga fasaden, trapphuset och trapphusfönstren bevaras och blir en karaktärsskapande del i den nya gårdsbyggnadens interiör. Ombyggnad av fönster utförs med indragna putsade blinderingar som möjliggör läsbarhet av tidigare fönsteröppningar. Nya passager följer bredden på tidigare fönster. Ett glasat ljusschakt kring det utskjutande trapphuset möjliggör indirekt dagsljus till trapphuset via fönster i nya gårdsbyggnaden.

Interiört innebär föreslagna åtgärder att samtliga fasadfönster mot den nya gårdsbyggnaden byggs om på olika sätt. Några fönster samt en senare tillkommen dörröppning byggs om till nya öppna passager. Övriga fönster bevaras i inflyttat läge men dagsljusfunktionen och möjligheten till utblick försvinner. För interiören i övrigt gäller att ändring ska utföras med särskild hänsyn till bevarade äldre rum, dörrar, golv, snickerier och takstuckatur.

Sammantaget bedöms föreslagna åtgärder vara ett hänsynsfullt och varsamt sätt att hantera mötet mellan de två byggnaderna. Hanteringen säkerställs i detaljplanen genom specifika varsamhets- och skyddsbestämmelser. Åtgärderna bedöms vara förenliga med gårdsfasadens och trapphusets kulturhistoriska värden.

SAMMANKOPPLING GÅRDSBYGGNAD - HUS 3

Föreslagen ny gårdsbyggnad innebär att den nedre delen av industribyggnadens trapphusfasad byggs för och integreras i gårdsbyggnaden. Den befintliga fasaden och trapphusfönstren bevaras och blir en karaktärsskapande del i den nya gårdsbyggnadens interiör. Ombyggnad av fönster utförs med indragna putsade blinderingar som möjliggör läsbarhet av tidigare fönsteröppningar. Ny passage utförs med särskild hänsyn till det välbevarade trapphuset.

Interiört innebär föreslagna åtgärder att huvuddelen av befintliga trapphusfönster mot den nya gårdsbyggnaden bevaras i inflyttat läge men dagsljusfunktionen och möjligheten till utblick försvinner. Övriga delar av trapphuset bevaras, inklusive kalkstensgolv, kalkstenstrappa, kakelbröstning, handeldare i svart smide och glasade pardörrar.

Sammantaget bedöms föreslagna åtgärder vara ett hänsynsfullt och varsamt sätt att hantera mötet mellan de två byggnaderna. Hanteringen säkerställs i detaljplanen genom specifika varsamhets- och skyddsbestämmelser. Åtgärderna bedöms vara förenliga med trapphusfasadens och trapphusets kulturhistoriska värden.

NYA TAKKPOR - HUS 2

I vyer från Götgatan framträder föreslagna kupor som ett mindre tillägg i den befintliga byggnadens taklandskap. Det smala gaturummet och avståndet mellan gata och takfall gör att takkuporna upplevs som ett diskret inslag i stadsmiljön.

I vyer från gården framträder föreslagna takkupor som ett större tillägg i den befintliga byggnadens taklandskap. Det bredare gårdsrummet och det mindre avståndet mellan gårdsbjälklag och takfall gör att takkuporna upplevs som ett mer framträdande inslag i gårdsmiljön. I kombination med de från gården tydligt framträdande befintliga skorstens- och teknikhuvarna innebär tillkommande takkupor en markant ökning av antalet uppskjutande element i takfallet.

Sammantaget bedöms föreslagna takkupor mot gatan inordna sig i stadsmiljön, taklandskapet och den befintliga byggnadsvolymen på ett medvetet sätt medan takkuporna mot gården bedöms medföra negativ påverkan på upplevelsen av taklandskapet och den befintliga byggnadsvolymen.

Riktlinjer för nästa skede: Föreslagna takkupor mot gården ses över och möjligheten att i stället pröva nya takfönster utreds.

NYA FÖNSTER PÅ GAVEL MOT GÖTGATAN - HUS 3

Föreslagna nya fönster innebär att den idag slutna gaveln ersätts av en uppglasad gavel och att karaktären av brandgavel försvinner. Den breda slutna gaveln, som i kombination med flackt sadeltak bryter stenstadens mer slanka byggnadsvolymer, får ett mer öppet uttryck. Utformningen avseende storlek, antal och placering skapar en medvetet avvägd balans mellan fönsteryta och murverkan. Föreslagen ändring bedöms vara positiv för stadsmiljön kring Götgatan. Ändringen bedöms inte påverka möjligheten att avläsa och uppleva 1930-talets industritillbyggnad. Föreslagna nya gårdsfönster bedöms vara förenliga med byggnadens kulturhistoriska värde.

NYA ENTRÉER I BOTTENVÅNING MOT REPSLAGARGATAN - HUS 3

Föreslagna nya glasade öppningar och entréer innebär att ett nytt tidslager tillskapas i industribyggnadens bottenvåning. Öppningarna följer fasadens symmetriskt arrangerade fönsteraxlar och skapar en ny rytm i byggnadens bottenvåning. Föreslagen ändring bedöms vara positiv för stadsmiljön kring Repslagargatan. Ändringen bedöms inte påverka möjligheten att avläsa och uppleva 1920-talets industritillbyggnad. Föreslagna nya entréer bedöms vara förenliga med byggnadens kulturhistoriska värde.

NY SAMMANHÄNGANDE TAKKUPA MOT REPSLAGARGATAN - HUS 3

Redovisat utvecklingsförslag innebär att befintliga takfönster i takfall mot Repslagargatan rivs och ersätts av en förlängd takkupa som i princip sträcker sig längs hela taket mot gatan. Takkupans synlighet i Repslagargatans gaturum varierar beroende på var i gatumiljön man befinner sig. I vy från Repslagargatans södra del framträder den yttersta delen av takkupan som ett tydligt nytt tillägg medan övriga delar inte är synliga i gatuvyn. I vy från Repslagargatans norra del framträder hela den förlängda takkupan som ett tydligt nytt tillägg.

Sammantaget bedöms föreslagen förlängd takkupa vara alltför stor för att inordna sig i industribyggnadens takfall på ett varsamt och hänsynsfullt sätt. Att tillskapa sammanhängande taklyft i sadeltak mot gatan innebär ett för den klassiska stenstaden och för den omgivande stadsmiljön främmande tillägg. Föreslagen utformning bedöms medföra negativ påverkan på taklandskapet, gatumiljön och den övergripande stadsmiljön.

Riktlinjer för nästa skede: Föreslagen möjlighet att uppföra en sammanhängande/förlängd takkupa ses över. Planunderlaget kompletteras med en fördjupad utredning för bedömning av lämplig storlek och placering av nya takkupor.

